

Alexander Sergejevič Puškin – Kapitánova dcéra

Alexander Sergejevič Puškin pochádza zo starého ruského šľachtického rodu. Už od detstva prejavoval literárne a umelecké sklony. Aj napriek tomu, že Puškina pokladáme za perlu romantizmu, môžeme ho aj považovať za autora, ktorý otváral cestu novému umeleckému smeru – realizmu. Bol ovplyvnený liberálnymi myšlienkami pochádzajúcimi z Francúzska, ktoré spoznal, keď v Petrohrade vstúpil do literárneho spolku Arzamas.

Jeho vrcholným dielom sa stal veršovaný román Euge Onegin. Okrem toho je aj autorom mnohých iných slávnych diel - Černoch Petra Veľkého, Výstrel, Dubrovskij, Kapitánova dcéra a i.

Pri písaní Kapitánovej dcéry si Puškin našťudoval mnoho archívnych dokumentov z 18. storočia o krvavých časoch najväčšieho sedliackeho povstania vedeného Pugačovom za panovania cárovnej Kataríny II. Chcel sa odlíšiť od iných historických diel svojej doby v Rusku a aj v Západnej Európe, ktoré označil za „literatúru pre šestnásťročné dievčatká“.

Dielo má 14 kapitol a ku každej jednej kapitole je napísané nejaké motto alebo pieseň. Žánrové zaradenie diela je predmetom diskusie, keďže obsahuje prvky románu aj novely.

Priebeh toho povstania nám opisuje priamy rozprávač, ktorým je hlavná postava, Peter Andrejevič Griňov. Na príkaz svojho otca bol poslaný do Belogorskej pevnosti slúžiť ako vojak. Bol to preňho náhly zvrät, keďže bol zvyknutý na bezstarostný a prepychový život šľachtica. Sprevádzal ho jeho verný a dobrácky sluha, Savaľjevič. Počas cesty do pevnosti sa Griňov stretol s ešte neznámym tulákom, ktorým bol Pugačov. Pugačov im ponúkol pomoc, za ktorú sa mu Griňov štedro odplatil – daroval mu svoj zajačí kožuch a ponúkol mu pohárik vodky. Tento skutok ovplyvnil neskoršie Pugačovove rozhodnutia.

Po príchode do pevnosti sa Griňov zoznámil s Mironovom, prostým, ale veľmi statočným veliteľom Belogorskej pevnosti, jeho manželkou Vasilisou Jegorovnou a ich dcérou, plachou a citlivou dievčinou, Máriou Ivanovnou, ktorú prezývali Maša. Okrem kapitánovej rodiny sa Griňov zoznámil so seržantom Švabrinom, ktorý v príbehu vystupuje ako záporná postava. Môžeme ho pokladať za akýsi protiklad Griňova. Švabrin je majetnícky, falošný, pyšný a zbabelý, zatiaľ čo Griňov je skromný, dobrosrdečný, hrdý a odvážny. Zo začiatku bol v prostej spoločnosti Švabrin jedinou útechou pre Griňova. Neskôr sa však uňho začali prejavovať jeho záporné vlastnosti. Žiarlil na lásku, ktorá sa postupne v príbehu prehĺbila medzi Griňovom a Mašou, keďže on si jej priazeň nezískal. Švabrinove zbabelé chovanie sa prejavilo vtedy, keď Pugačov dobyl Belogorskú pevnosť. Švabrin sa postavil na jeho stranu, čo znamenalo, že mal na svedomí smrť nevinných ľudí vrátane Mašinych rodičov. Griňova taktiež čakala poprava, ale zachránil ho moment, keď sa prvýkrát stretol s Pugačovom. Vtom sa prejavili aj kladné stránky, ktoré mu pripísal autor. Daroval mu milosť aj napriek tomu, že ho Griňov neposlúchol a nepridal sa k nemu. Pomohol mu zachrániť Mašu a nechal ich spolu odísť k jeho rodičom. Zvrät nastal vtedy, keď Griňov bol obvinený za Pugačovho špeha. Zachránila ho Maša, ktorá prišla všetko cárovnej vysvetliť. Tá ho prepustila. Skutok cárovnej bol trochu prikrášený, keďže cárovná by sa v reálnom živote nezaoberala takými maličkosťami.

V diele Puškin uplatnil viacero znakov romantizmu, napríklad ľúbostný príbeh, v popredí sú city a láska, motív orla alebo absenciu - idealizáciu hlavného hrdinu.

Existuje mnoho impulzov , prečo Puškin zvolil názov „Kapitánova dcéra“ . Jedným z nich môže byť aj to, že síce Maša nebola hlavnou hrdinkou príbehu, bola nevýrazná a plachá, ale aj napriek tomu bol jej príbeh spojený so všetkými postavami.